

Esipuhe

Tämän kirjan idea on syntynyt tarpeesta hahmottaa kokonaisvaltaisesti suomalaista monikulttuurisen ohjaus- ja neuvontatyön toimintakenttää. Tarpeen taustalla on se, että suomalainen yhteiskunta on asteittain 1990-luvulta alkaen muuttunut yhä monikulttuurisemmaksi maahanmuuton yleistyessä. Monikulttuurisuus yhdistetään terminä maahanmuuttaja- ja kulttuurivähemmistöihin ja heidän etniseen identiteettiinsä. Monikulttuurisuus ja kulttuurienvälinen kohtaaminen ovat olleet monissa muissa maissa, esimerkiksi Isossa-Britanniassa, Yhdysvalloissa, Kanadassa ja Australiassa, jo pitkään hyvin ajankohtainen teema, sillä nämä maat ovat ottaneet maahanmuuttajia vastaan jo kauan. Kansainvälisesti monikulttuurisuudesta, kulttuurien kohtaamisesta ja kulttuuriin integroitumisen tukemisesta onkin kirjoitettu ohjauksen näkökulmasta parin viime vuosikymmenen aikana runsaasti, mutta suomenkielisiä ja suomalaiseen ohjaustyöhön tehtyjä aluetta kokoavia julkaisuja on toistaiseksi ollut niukasti saatavilla.

Monikulttuurista ohjausta voidaan pitää ohjausalan kentässä yhtenä uutena ja merkittävänä suuntauksena, joka auttaa syventämään ymmärrystä kulttuurin ja kulttuuri-erojen vaikutuksesta ihmisten elämään ja ohjaustoimintaan. Samalla on huomioitava, että monikulttuurinen ohjaus ei rajoitu vain perinteisen ohjausalan toimintaympäristöihin, esimerkiksi opinto- ja uraohjaukseen eri oppilaitoksissa ja koulutusasteilla, vaan monikulttuurista ohjaus- ja neuvontatyötä toteuttavat käytännössä hyvin monenlaiset maahanmuuttajien parissa työtä tekevät toimijat ja ammattiryhmät, kuten opettajat, koulukuraattorit, opintohallintoasioita hoitavat henkilöt, psykologit, terveys- ja sosiaalialan työntekijät, kouluttajat aikuis- ja henkilöstökoulutuksessa, nuoris- ja vapaa-ajan ohjaajat, tuntiohjaajat vapaassa sivistystyössä, järjestötyöntekijät, työvoimaviranomaiset, työhön perehdyttäjät, rekrytointiasioista vastaavat, esimiehet, yritysjohtajat, työnhajaajat ja henkilöstöhallinnosta vastaavat. Kirja on suunniteltu niin että se tarjoaa näkökulmia näille monille eri henkilöstöryhmille, jotka työskentelevät maahanmuuttajien parissa.

Teos tuo esille myös sen, että monikulttuurisen ohjauksen toimintakenttä on hyvin laaja: se tavoittaa elinikäisen oppimisen näkökulmasta vertikaalisesti ihmisen koko elämänkaaren ja eri sukupolvet lapsista ja nuorista ikääntyneisiin. Vastaavasti elämänlaajuisesti horisontaalisesti tarkastellen monikulttuurinen ohjaus liikkuu maahanmuuttajien eri elämänalueilla, kuten perheen, koulutuksen, työn, omaehtoisen ja ei-tutkintotavoitteisen opiskelun sekä vapaa-ajan alueilla. Taustalla yhteiskunnallisena kehityspiirteenä on myös lisääntyvä kansainvälisyys ja kulttuurienvälinen liikkuvuus sekä globaalisti että paikallisesti. Maahanmuuttajille suunnatuissa ohjaus- ja neuvontapalveluissa onkin tarpeen ottaa ohjattavien elämäntilanne huomioon kokonaisuutena kaikista edellä mainituista näkökulmista tarkastellen. Usein myös tarvitaan maahanmuuttajien eri elämänalueita koskettavien ohjaustahojen toimivaa yhteistyötä ja verkostoitumista onnistuneen kotoutumisen ja kulttuuriin integroitumisen tukemiseksi.

Tämän kirjan tarkoitus on tarjota lukijalle kokonaiskuva monikulttuurisesta ohjauksesta ja neuvonnasta erityisesti suomalaisesta näkökulmasta. Monikulttuurisuus on myös Suomessa muodostunut ajankohtaiseksi ja pysyväksi ilmiöksi, joka haastaa etsimään uudenlaisia tapoja toimia ja ymmärtää kulttuurista erilaisuutta. Kirja on suunnattu laajalle lukijakunnalle, ihmisille, jotka ovat eri tavoin kohtaamassa, ohjaamassa ja neuvomassa tai johtamassa ja palvelemassa eri kulttuureista tulevia ihmisiä. Pyrkimyksemme on haastaa ja rohkaista lukijoita syventämään kulttuurien merkityksen ymmärtämistä ja kehittämään monikulttuurista tietoisuutta ja käytännöllisiä valmiuksia, joiden avulla pystyy toimimaan paremmin erilaisissa monikulttuurisissa toimintaympäristöissä. Näihin meillä suomalaisilla on vielä matkaa, mutta toivomme kirjan herättävän pohtimaan asioita ja antavan tätä kautta uusia oivalluksia maahanmuuttajien parissa tehtävään ohjaustyöhön ja sen kehittämiseen!

Tampereella ja Jyväskylässä YK:n päivänä 24.10.2012

Vesa Korhonen ja Sauli Puukari